

Droogstand van zes weken

Verkorten droogstandperiode en voeren in één droogstandgroep beter voor koe en veehouder

Wat beweegt Hendrix UTD te starten met de advisering om de droogstandperiode terug te brengen naar zes weken? En waarom adviseert de voerfabrikant de droge koeien in één groep te voeren en te huisvesten?

Eigenlijk zijn veehouders net gewend aan het idee: twee groepen droge koeien. Een groep die net drooggezet is en een groep die zich alweer voorbereidt op de nieuwe lactatie, ongeveer twee tot drie weken voor afkalven. Ook voerfabrikant Hendrix UTD heeft zich er afgelopen jaren hard voor gemaakt, maar het roer gaat om. 'Wat komt er in de praktijk van twee groepen terecht?', vraagt Alfred Smits, productmanager van Hendrix UTD, zich hardop af. 'Een bedrijf met zeventig koeien heeft gemiddeld tien droge koeien. Het is lastig om daar twee verschillende rantsoenen voor te maken. Veehouders besluiten dan bijvoorbeeld om de droge koeien dan maar eens in de twee dagen te voeren. Gevolg: broeiende rantsoenen en daardoor minder voeropname. Het concept met twee groepen droge koeien is praktisch moeilijk uitvoerbaar.'

Zijn collega Robert Meijer is innovatiemanager bij Hendrix UTD en vult hem aan: 'We adviseren om één basisrantsoen te maken van 850 Vem en twaalf procent ruw eiwit voor alle droge koeien. Dat betekent minder stress voor de koe door minder voer- en groepswisselingen en minder werk voor de veehouder. Het rantsoen voor de koeien die opgestart moeten wor-

den maak je rijker door drie weken voor afkalven iedere dag vier kilo krachtvoer te geven.' Het krachtvoer met de naam Transitiebiks, dat Hendrix UTD speciaal voor het nieuwe droogstandconcept ontwikkelde, bevat meer dan alleen maar grondstoffen om het eiwit- en energieniveau op te voeren. 'Vlak voor het kalven begint de koe steeds minder te vreten. Het eerste dat ze laat liggen is ruwvoer. Krachtvoer blijft ze wel opnemen, maar dat moet dan wel veilig krachtvoer zijn met veel langzaam afbreekbare koolhydraten. Er bestaat anders kans op pensverzuring', legt Meijer uit. De brok bevat ter voorkoming van melkziekte onder meer gecoatete anionische zouten en, ter bevordering van de pens- en leverfunctie, gisten en B-vitamines.

Betere biest

Een van de opmerkelijkste voorstellen van Hendrix UTD in het nieuwe transitieconcept, waarin de nadruk ligt op de droogstand en de eerste vier weken van de nieuwe lactatie, is om de droogstand te verkorten van acht naar zes weken. 'Bij acht weken droogstand wordt ervan uitgegaan dat voor het herstel van de uier drie weken nodig zijn om op te drogen, twee weken rustfase en vervolgens weer drie weken voor ontwikkeling van nieuw

melkklierweefsel. De nieuwste onderzoeken wijzen uit dat die twee weken rustfase niet noodzakelijk zijn. Een nog kortere droogstand van twintig tot dertig dagen geeft kans op productieverlies van vijf procent, helemaal geen droogstand een verlies van 20 tot 25 procent aan melkproductie', zo vertelt Meijer naar aanleiding van Amerikaanse onderzoeken. 'Een praktisch voordeel is dat zes weken droogstand nog lang genoeg is voor droogzetantibiotica om hun werk te doen en dat bovendien de uier de gehele droogstandsperiode beschermd is.'

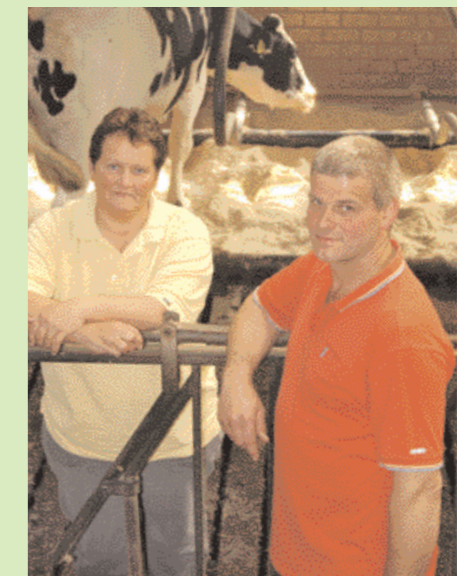
Het verkorten van de droogstand levert twee weken meer melk op aan het eind van de voorafgaande lactatie. 'De extra melkdagen verhogen de productie met drie tot vier procent. Dat betekent dat er minder koeien nodig zijn om het quotum vol te melken en dat is gunstig in het kader van het nieuwe mestbeleid', vertelt Smits. Het is een 'neveneffect', geeft hij toe, want veel belangrijker noemt hij de betere gezondheid van de koe. 'Koeien met een kortere droogstand zijn eerder uit de negatieve energiebalans. Ze hebben minder kans om in de droogstand te vervetten. We hebben op ons eigen proefbedrijf en op praktijkbedrijven het systeem van zes weken droogstand in combinatie met één rantsoen en de Transitiebiks uitgevoerd. De koeien startten rustiger op, er was minder zuchtvorming in de uier en de eerste biestgift was lager. Daardoor was de biest geconcentreerder en kwalitatief beter' (zie tabel 1).

Het alternatief om koeien en hoog-

Ton van der Biezen: 'Geen kans om te vervetten'

'Het scheelt melk, de koeien krijgen geen kans om te vervetten en de conditie blijft vlakker.' Ton van der Biezen uit Rosmalen legt uit waarom hij de koeien al een aantal jaren zes weken droogzet. Samen met zijn vrouw Margon melkt hij met behulp van een melkrobot zeventig koeien. 'Drie weken voor het droogzetten begint de robot het aantal melkmalen per dag af te bouwen. Dat drukt de productie', legt Ton de werkwijze uit. 'Op het moment dat we koeien droogzetten ligt de productie nog op zo'n vier tot tien liter melk per dag.' De droge koeien krijgen allemaal hetzelfde rantsoen van maïs, kuilgras, graszaadhooi en een grof gemaaid gras-graansmengsel. 'Voeren in twee groepen past praktisch gezien niet op ons bedrijf. We houden ze daarom in één groep en zijn gestart met het twee weken voor afkalven geven van de Transitiebiks. Toen de eerste koeien afkalfden op dit rantsoen, hadden we wel onze twijfels. De koeien

hadden nauwelijks uier gevormd. Maar het werkt goed. De biestproductie is de eerste dag maar een paar liter, maar stijgt daarna snel. De koeien starten er prima op.'

drachtige vaarzen twee weken voor afkalven bij de melkkoeien te plaatsen, wijzen de specialisten resoluut van de hand. 'Een melkveerantsoen bevat vaak te veel energie, eiwit en calcium. Dat werkt zuchtvorming in de uier en melkziekte in de hand', vertelt Meijer. 'Iedere koe die je moet behandelen met een infuus vanwege klinische, zichtbare melkziekte betekent dat er vier tot vijf andere koeien zijn met hypocalcaemie oftewel subklinische melkziekte.'

Verminderen spiercontracties

Zowel bij klinische als bij subklinische melkziekte is er sprake van een calciumtekort. 'Door een tekort aan calcium in het bloed krijg je verminderde spiercontracties. In het ergste geval kan de koe niet meer staan', legt Meijer uit. 'Minder zichtbaar, maar zeker zo kostbaar is dat de baarmoederspier niet goed werkt, de koe schoont onvoldoende op en wordt daardoor later vruchtbaar. Ook het slot-

gat van de speen is een kringloop, het sluit niet goed af zodat de kans op mastitis groter wordt. Hypocalcaemie is een veel grotere schadepost dan die ene koe die je met een calcium-magnesiuminfuus weer in de benen helpt.' Spontaan de droogstand verkorten naar zes weken vraagt wel om goede voorbereidingen, waarschuwt Meijer. 'Belangrijk is dat de koe drooggezet wordt met een lage melkproductie. Iedere vijf liter die ze per dag meer geeft dan twaalf kilo melk, betekent 75 procent meer kans op uierontsteking door omgevingsbacteriën. Zet desnoods de koe vlak voor droogstand al op het droogstandrantsoen om de productie te drukken. Ga pas als laatste middel de melkfrequentie verlagen. Overigens, goed droogzetten is niet alleen belangrijk bij een zesweekse droogstand.'

Jaap van der Knaap

Tabel 1 – Resultaten invoering verkorte droogstand en transitierantsoen op negen praktijkbedrijven

controle Transitiebiks		
urine-pH	8,24	6,40
IgG-biest (g/l)	38,7	50,7
hoeveelheid biest (kg)	7,2	6,4
geen zuchtvorming (%)	26	70